

EESTI VÄHILIIDU STRATEEGIA AASTATEKS 2026–2030

1. Sissejuhatus

Eesti Vähiliit on vähipatsientide katusorganisatsioon, mis edendab vähiennetust, varajast avastamist ja vähipatsientide ning nende lähedaste igakülgset toetamist, et vähendada vähi haigestumust ja suremust ning parandada inimeste elukvaliteeti kogu Eestis.

Eesti Vähiliidu visiooniks on "**Terve ja vähivaba Eesti eest**" ehk Eesti eest, kus elanike tervelt elatud eluaastate arv on oluliselt tõusnud, kus vähki on võimalik ennetada ja varakult avastada, ravi on kättesaadav, kvaliteetne ja personaliseeritud ning iga vähipatsient ja tema lähedased saavad vajalikku tuge, teadmisi ja hoolivust kogu raviteekonna vältel.

Strateegia lähtub Eesti Vähiliidu põhikirjast ning on koostatud praktilise töövahendina, mis aitab suunata organisatsiooni igapäevast tegevust, koostööd partneritega ja ressursside optimaalset kasutamist.

Käesolev strateegia määratleb Eesti Vähiliidu prioriteedid ja tegevussuunad aastateks 2026–2030.

2. Strateegiline raamistik

2.1 Ühised väärtused

Eesti Vähiliidu tegevus järgmisel strateegiaperioodil lähtub järgmistest väärtustest:

- **Inimkesksus** – patsient, tema lähedased ja nende vajadused on kogu tegevuse keskmes.
- **Tõendus põhjus ja kvaliteet** – toetume kaasaegsele teadusele, parimatele praktikatele ja pidevale arendamisele.
- **Teadlikkus ja varajane avastamine** – peame teadlikkuse tõstmist ja varajast avastamist vähitõrje alustalaks.
- **Avatus ja koostöö** – väärtustame läbipaistvat, lugupidavat ja eri osapooli kaasavat tegutsemist.
- **Innovatsioon ja areng** – otsime aktiivselt uuenduslikke digitaalseid lahendusi ja soodustame interdistsiplinaarset koostööd.

Need väärtused on aluseks kõigile strateegilistele eesmärkidele ja tegevustele.

2.2 Strateegilised eesmärgid aastateks 2026–2030

Eesti Vähiliidu strateegilised eesmärgid järgmiseks 5 aastaks on:

- **Vähiennetuse ja varajase avastamise edendamine**
- **Patsientide ja lähedaste toetamine kogu raviteekonna vältel**
- **Onkoloogiline teadlikkus ja koostöö põhine teavitustöö**

- **Digitaalne teadlikkuse tõstmine ja infokanalite arendamine**
- **Mõjutustegevus ja huvikaitse vähipatsientide huvides**

Iga järgneva peatüki tegevused on otseselt seotud ühe või mitme strateegilise eesmärgiga.

2.3 Koostöö ja tegutsemise põhimõtted

Strateegia elluviimisel juhindub Eesti Vähiliit järgmistest põhimõtetest:

- **selged rollid ja vastutus;**
- **vastastikune usaldus ja austus;**
- **regulaarne infovahetus ja ühine planeerimine;**
- **möödetavad eesmärgid ja tulemuste hindamine;**
- **jätkusuutlikkus ja pikaajaline vaade.**

Need põhimõtted kehtivad nii organisatsiooni sisetöös kui ka koostöös partneritega.

3. Strateegilised tegevussuunad

3.1 Vähiennetus ja varajane avastamine

Eesmärk:

Tõsta elanikkonna teadlikkust vähiriskidest, ennetusvõimalustest ja varajase avastamise olulisusest.

Peamised tegevused:

- Korraldada igal aastal sihtrühmapõhiseid teavituskampaaniaid (nt suitsetamine, alkohol, HPV, sõeluuringud).
- Jätkata aktiivset osalemist riiklikes sõeluuringuprogrammides, tehes tihedat koostööd Sotsiaalministeeriumiga, Tervisekassaga ja Tervise Arengu Instituudiga.
- Arendada koostööd kohalike omavalitsuste, haridusasutuste ja kogukondadega.

Mõõdikud:

- kampaaniate arv ja ulatus;
- koostööprojektide arv;
- tagasiside ja osalusmäärade muutus (võimalusel).

3.1.1 Mobiilsed diagnoosikabinetid

Mobiilsete diagnoosikabinettide kasutamine on Eesti Vähiliidu üks keskseid ja pikaajalisi vähi ennetuse ja varajase avastamise tegevusi, mille eesmärk on parandada sõeluuringute ja varajase diagnostika kättesaadavust üle Eesti.

Eesti Vähiliit tegutseb mobiilsete diagnoosikabinettide puhul omaniku ja strateegilise suunajana, tagades teenuse järjepidevuse, arendamise ning koostöö kliinilise partneritega. Kabinettide igapäevane opereerimine toimub koostöös tervishoiuteenuse osutajatega.

Eesmärk (2026–2030):

Tagada mobiilsete diagnoosikabinettide toimimine kooskõlas riiklike sõeluuringuprogrammidega ning toetada varajast avastamist, eelkõige piirkondades, kus ligipääs teenustele on piiratum.

Peamised tegevused:

- jätkata koostööd riiklike partneritega sõeluuringute elluviimisel;
- hoida ja arendada koostööd mobiilseid kabinette opereeriva tervishoiuasutusega;
- planeerida kabineti kasutust koostöös kohalike omavalitsuste ja partneritega, lähtudes piirkondlikust vajadusest;
- pakkuda mobiilseid diagnoosikabinette koostööpartneritele ja tööandjatele töötajate sõeluuringutes ja varase avastamise projektides osalemise toetamiseks;
- mobiilsetes kabinettides kasutatava tehnika uuendamine vastavalt vajadusele ja tehnika elueale;
- jätkata sihtrühmapõhist teavitust sõeluuringutes osalemise suurendamiseks.

Mõõdikud:

- mobiilsete kabinettide tööpäevade ja peatuskohtade arv;
- mobiilsete kabinettide kaudu sõeluuringutel osalenute arv;
- sõeluuringutel avastatud esmaste vähijuhtude arv;
- koostööpartnerite ja tellijate arv.

3.2 Patsientide ja lähedaste toetamine

Eesmärk:

Tagada vähipatsientidele ja nende lähedastele kättesaadav, usaldusväärne ja inimkeskne tugi kogu raviteekonna vältel ja ravijärgses perioodis.

Peamised tegevused:

- Toetada ja arendada olemasolevaid tegutsevaid tugigruppe ning aidata kaasa uute loomisele.
- Jagada tõenduspõhist, arusaadavat ja ajakohast meditsiinilist, sotsiaalset ja juriidilist informatsiooni patsientidele ja nende lähedastele ning võimaldada vajadusel kogemusnõustamist.
- Teha koostööd tervishoiuasutustega ning teiste patsiente ja nende lähedasi toetavate ühenduste, algatuste ja organisatsioonidega, et Vähiliidu ja tema alaorganisatsioonide teenused või tegevused oleksid patsientidele nähtavad ja kättesaadavad.

Mõõdikud:

- toetustegevustes osalejate arv;
- tagasiside patsientidelt ja lähedastelt;

- koostööpartnerite arv.

3.3 Onkoloogiline teadlikkus ja koostööpõhine teavitustöö

Eesmärk:

Tõsta Eesti elanike teadlikkust vähi ennetamisest ja varajase avastamise võimalustest, kaasates onkolooge ja teisi vähiga tegelevaid spetsialiste koostööpõhisesse teavitustöösse.

Peamised tegevused:

- kaasata onkolooge ja teisi vähiga tegelevaid spetsialiste Vähiliidu ennetus- ja teavitustegevustesse (sh kampaaniad, avalikud üritused, meedia);
- korraldada koostöös partneritega sihtrühmapõhiseid koolitusi, seminare ja teabepäevi;
- teha koostööd organisatsioonide ja kogukondadega, et levitada usaldusväärset ja tõenduspõhist infot vähi ennetuse, varajase avastamise ja ravivõimaluste kohta.

Mõõdikud:

- koostöös läbiviidud teavitus- ja koolitustegevuste arv;
- kaasatud spetsialistide ja partnerite arv;
- osalejate ja sihtrühmade tagasiside.

3.4 Digitaalne teadlikkuse tõstmine ja infokanalite arendamine

Eesmärk:

Tagada usaldusväärse, ajakohase ja arusaadava info kättesaadavus vähi ennetuse ja varajase avastamise teemadel läbi Eesti Vähiliidu digikanalite.

Peamised tegevused:

- uuendada ja arendada regulaarselt Eesti Vähiliidu kodulehte, et ennetuse, sõeluuringute ja varajase avastamise info oleks selge ja ajakohane;
- jagada järjepidevalt teadlikkust tõstvaid materjale Eesti Vähiliidu sotsiaalmeediakanalites;
- kohandada digisisu sihtrühmadele (nt vanuserühmad, riskigrupid), kasutades lihtsat ja arusaadavat keelt;
- teha koostööd partneritega usaldusväärse sisu loomisel ja levitamisel.

Mõõdikud:

- kodulehe külastatavus ja olulisemate lehtede kasutus;
- sotsiaalmeedia postituste ulatus ja kaasatus;
- kasutajate ja partnerite tagasiside.

3.5 Mõjutustegevus ja huvikaitse

Eesmärk:

Tagada, et vähipatsientide ja nende lähedaste huvid ja vajadused oleksid esindatud tervise poliitikas ja avalikus arutelus.

Peamised tegevused:

- Osaleda tervisepoliitilistes aruteludes ja töögruppides.
- Osaleda vähipatsientide ühingute tegevuses, et saada paremat ülevaadet vähipatsientide ja perede vajadustest.
- Teha koostööd otsustajate, erialaorganisatsioonide ja meediaga.
- Tõsta avalikkuse teadlikkust vähipatsientide olukorrast ja vajadustest.

Mõõdikud:

- osalemine töögruppides ja aruteludes;
- meediakajastuste arv;
- huvikaitsealaste algatuste arv.

4. Strateegia elluviimine ja hindamine

Strateegia kinnitab ja selle täitmist jälgib Eesti Vähiliidu nõukogu. Strateegiat vaadatakse üle regulaarselt ning strateegiasse ja tegevustesse viiakse vajadusel sisse täiendusi, täpsustusi ja muudatusi, et strateegia ja tegevused püsiks ajakohased ning vastaksid hetkeolukorrale ja vajadustele.

Strateegia rakendamisel lähtutakse põhimõttest, et tegevused peavad olema realistlikud, mõõdetavad ja kooskõlas Eesti Vähiliidu väärtuste ning pikaajalise visiooniga.

Strateegia elluviimist koordineerib Eesti Vähiliidu juhatus, tehes koostööd liikmesorganisatsioonide ja partneritega.